

Arbeid, vergroening of vrije tijd?

2010/49
19, 07 | 2010

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

In de zoektocht naar nieuwe fiscale ontvangsten herontdekken velen de groene fiscaliteit. Economen pleiten voor slimme milieubelastingen omdat die - in tegenstelling tot gewone belastingen - geen welvaart vernietigen, maar net negatieve externe kosten reduceren. Een win-situatie voor zowel de schatkist als de maatschappij.

Johan Albrecht
Senior Fellow
Itinera Institute

Al in 1993 ijverde Jacques Delors voor een fiscale vergroening waarbij hogere milieubelastingen het mogelijk maken de fiscale druk op arbeid te verminderen. Dit goede idee heeft velen geharmerd, maar blijkt moeilijk uitvoerbaar. Arbeid is het basisfundament van onze fiscaliteit en het vraagt wellicht generaties om dit ingrijpend te veranderen. Zo is de directe arbeidsfiscaliteit - inclusief sociale bijdragen - goed voor meer dan de helft van onze fiscale ontvangsten. Indirecte belastingen zoals de btw zijn belastingen op transacties die vooral betaald worden met arbeidsinkomen. Zelfs kapitaalbelastingen zijn uitgestelde indirecte belastingen op arbeid, net zoals kapitaalinkomsten het resultaat zijn van het investeren van arbeidsinkomen. Ook worden de meeste hypothecaire leningen betaald uit het arbeidsinkomen. Aangezien

de totale fiscale druk op een nieuwbouwwoning oploopt tot 55 procent van de definitieve factuurprijs, staat bouwen gelijk met het betalen van zeer veel belastingen op arbeid. De onroerende voorheffing is dus ook een indirecte belasting op arbeid, enzovoort.

In 1995 bedroeg de totale fiscale druk in ons land ongeveer 44 procent van het bbp. Milieubelastingen waren in datzelfde jaar goed voor 2,1 procent, of bijna 5 procent van de totale fiscale druk. Binnen de milieubelastingen genereerden de energiebelastingen ongeveer driekwart van de ontvangsten. In 2008 bedroeg de fiscale druk 44 procent en tekenden milieubelastingen nog steeds geen 5 procent op van de totale fiscale ontvangsten. En tussen 2004 en 2008 daalde het belang van milieufiscaliteit van 2,4 tot 2,1 procent. In Europa daalde het gewicht van de groene fiscaliteit

“

Arbeid is het basisfundament van onze fiscaliteit en het vraagt wellicht generaties om dit ingrijpend te veranderen

”

gemiddeld van 2,8 procent in 1995 naar 2,5 procent in 2008. Twee landen vallen hierbij op. In Denemarken zijn milieubelastingen goed voor 6 procent van het bbp, in Nederland bijna 4 procent.

Die hoge percentages zijn vooral het gevolg van hoge belastingen op vervuiling, transport en auto's. Maar ook bij die koplopers valt het

aandeel van de groene belastingen zeer moeilijk verder te verhogen. Milieufiscaliteit moet immers geïntegreerd worden in de bestaande fiscaliteit, die overal historisch rond arbeid is opgebouwd.

Dat bleek de juiste benadering, omdat de voorbije eeuw in het tekenspel stond van een continue economische expansie, de integratie van de vrouw in de commerciële markteconomie en het uitbouwen van de actieve welvaartsstaat. Arbeid was tegelijk de hefboom van alles en een makkelijk te belasten basis; iedereen wou toch werken voor meer welvaart? In de passieve welvaartsstaat van vandaag wordt er zeer hard gewerkt door een relatief kleine groep. Die groep wordt zeer zwaar belast en stapt om begrijpelijke redenen zo vlug mogelijk uit het arbeidscircuit.

Als vooral vrije tijd of activiteit-

en buiten de arbeidsfeer door een groot deel van de bevolking nagestreefd worden, is het dan ook niet logisch dat die componenten duidelijker in de fiscale basis geïntegreerd worden? Hogere en sterker gedifferentieerde belastingen op de consumptie lijken een logische afspiegeling van het hedendaagse sociale model. Vul het gat in de begroting met een belasting op vrije tijd!

Hogere belastingen op consumptie, energie of CO2 kampen natuurlijk met veel tegenkating. Die belastingen wegen relatief zwaarder voor lagere inkomens, en zijn dus regressief. Toch is dit geen relevant argument tegen milieufiscaliteit, om de simpele reden dat onze fiscaliteit globaal zeer progressief is. Er is geen enkele reden waarom een deelaspect van de fiscaliteit niet regressief zou mogen zijn. Wie zich zorgen maakt over regressieve milieufiscaliteit, neemt beter het continue aanwassende pakket van milieuen energiesubsidies onder de loep (isolatie-investeringen, zonnepanelen, zuinige auto's,..). Kan je in dit land nog investeren zonder subsidies te krijgen?

De meeste van die investeringen betalen zichzelf terug zonder de regressieve subsidies ten voordele van de hogere inkomens. Het afschaffen van die en andere overbodige subsidies kan vele miljarden opleveren en bezorgt de grote groep 'subsidiespeurders'

extra vrije tijd. Andermaal een win-winsituatie.

Johan Albrecht is senior fellow aan het Itinera Institute en hoogleraar economie aan de Universiteit Gent.

Verschenen in de Tijd van 30 juni 2010

Voor duurzame economische groei
en sociale bescherming

ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur